

PROTOKÓŁ

**z XXI posiedzenia Polsko-Ukraińskiej Komisji
do Spraw Wód Granicznych**

**26-27 października 2023 r.
(online)**

Zgodnie z artykułem 15 ustęp 6 Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych z dnia 10 października 1996 r., zwanej dalej: „Umową”, oraz zgodnie z postanowieniem Protokołu z XX Posiedzenia Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Wód Granicznych, zwanej dalej: „Komisją”, na zaproszenie Strony ukraińskiej w dniach 26 - 27 października 2023 r., online, odbyło się XXI Posiedzenie Komisji.

W posiedzeniu Komisji udział wzięli:

– ze strony polskiej:

Małgorzata Bogucka - Szymalska	- zastępca Pełnomocnika Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
Katarzyna Delis-Szeląg	- sekretarz Pełnomocnika Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
Przemysław Gruszecki	- członek Komisji
Anna Sowa	- członek Komisji
Robert Stramecki	- kierownik Grupy Roboczej do Spraw Planowania Wód Granicznych
Joanna Miazga	- kierownik Grupy Roboczej do spraw Ochrony Wód Granicznych przed Zanieczyszczeniem
Henryk Gmitruczuk	- kierownik Grupy Roboczej do Spraw Ochrony Przeciwpowodziowej, Regulacji i Melioracji
Małgorzata Gori	- kierownik Grupy Roboczej do Spraw Hydrometeorologii i Hydrogeologii
Piotr Piórkowski	- Przedstawiciel Ministerstwa Infrastruktury RP
Irena Kyryczenko	- Tłumacz przysięgły
Ewa Leś	- obserwator

– ze strony ukraińskiej:

Nataliia Kruta	- zastępca Pełnomocnika Rządu Ukrainy, kierownik Grupy Roboczej do Spraw Planowania Wód Granicznych
Dariia Nesterenko	- sekretarz Pełnomocnika Rządu Ukrainy
Roman Tutskyi	- Kierownik Grupy Roboczej do Spraw Ochrony Przeciwpowodziowej, Regulacji i Melioracji
Valerii Hryzhuk	- kierownik Grupy Roboczej ds. Ochrony Wód Granicznych przed Zanieczyszczeniem
Ihor Fedyk	- kierownik Grupy Roboczej do Spraw Hydrometeorologii i Hydrogeologii
Mariia Shpanchyk	- członek Komisji
Taras Kapusta	- członek Komisji
Petro Kropotov	- Przedstawiciel Państwowej Służby Ukrainy ds. Sytuacji Nadzwyczajnych
Yaroslav Nakhlik	- Tłumacz przysięgły
Nadiia Mychailyshyn	- obserwator
Przedstawiciele instytucji gospodarki wodnej UA	- obserwatorzy

Posiedzenie prowadzili:

- ze Strony polskiej:

Zastępca Pełnomocnika Rządu Rzeczypospolitej Polskiej do spraw współpracy na wodach granicznych z Ukrainą, zwany dalej: Zastępcą Pełnomocnika Strony polskiej:

Pani Małgorzata Bogucka - Szymalska

- ze Strony ukraińskiej:

Zastępca Pełnomocnika Rządu Ukrainy do spraw współpracy na wodach granicznych, zwany dalej: Zastępcą Pełnomocnika Strony ukraińskiej:

Pani Nataliia Kruta

Obradom przewodniczyła Zastępca Pełnomocnika Strony ukraińskiej:

Pani Nataliia Kruta

W celu rozwiązania aktualnych zadań dotyczących dalszego rozwoju współpracy polsko-ukraińskiej w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych, rozwiązania problemów związanych z należyłą ochroną ludności oraz obiektów gospodarczych na terenach przygranicznych przed szkodliwym działaniem wód, Strony zatwierdziły następujący porządek dzienny posiedzenia:

- 1. Ocena współpracy na wodach granicznych między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą**
- 2. Współpraca w dziedzinie planowania na wodach granicznych**
 - 2.1. Sprawozdanie Grupy PL za rok 2023
 - 2.2. Projekt planu pracy Grupy PL na 2024 r.
- 3. Współpraca w dziedzinie ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem**
 - 3.1. Sprawozdanie Grupy OW za rok 2023
 - 3.2. Projekt planu pracy Grupy OW na 2024 r.
- 4. Współpraca w dziedzinie ochrony przeciwpowodziowej, regulacji i melioracji**
 - 4.1. Sprawozdanie Grupy OP za rok 2023
 - 4.2. Projekt planu pracy Grupy OP na 2024 r.
- 5. Współpraca w dziedzinie hydrometeorologii i hydrogeologii**
 - 5.1. Sprawozdanie Grupy HH za rok 2023
 - 5.2. Projekt planu pracy Grupy HH na 2024 r.
- 6. Współpraca Zastępców Pełnomocników**
 - 6.1. Sprawozdanie Zastępców Pełnomocników za rok 2023
 - 6.2. Projekt planu pracy Zastępców Pełnomocników na 2024 r.
- 7. Różne**
 - 7.1. Ocena współpracy pomiędzy Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie a Państwową Agencją Zasobów Wodnych Ukrainy w ramach Memorandum o współpracy, podpisanego w dniu 25 października 2022 r. we Wrocławiu
 - 7.2. Informacja Strony polskiej na temat projektu „Wdrażanie Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły na przykładzie zlewni Pilicy”
 - 7.3. Aktualny stan opracowywania planów gospodarowania wodami w dorzeczu oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym w Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainie
 - 7.4. Doświadczenia Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie wdrażania Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy

7.5. Informacja Strony polskiej z Sekretariatu UNESCO o statusie Projektu: „Wspieranie współpracy międzypaństwowej w zakresie łącznego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi w transgranicznych dorzeczach Bugu i Niemna oraz systemach wodonośnych u ich podstaw”

7.6. Informacja Strony ukraińskiej dotycząca rozpoczęcia realizacji projektu „Poprawa zintegrowanego zarządzania dorzeczem Bugu poprzez opracowanie planu zarządzania, redukcję zanieczyszczeń, adaptację do zmian klimatycznych i poprawę monitoringu”

7.7. Wymiana informacji Stron na temat działań wrażliwych Dyrektywę azotanową 91/676/UE

7.8. Rozwój współpracy w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń i podnoszenia poziomu wiedzy pracowników sektora wodnego

8. Omówienie kwestii XXII posiedzenia Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Wód Granicznych

1. Ocena współpracy na wodach granicznych między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą

Komisja stwierdziła, co następuje:

Strona ukraińska poinformowała o stanie realizacji działań związanych z dalszym rozwojem współpracy polsko-ukraińskiej w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych w roku 2023 oraz wykonania ustaleń protokołu z XX posiedzenia Komisji.

Wzajemne przekazywanie niezbędnych informacji i współpraca na wodach granicznych odbywały się bez przeszkód jednak z krótkimi przerwami ze względu na zmiany kadrowe, a także z uwagi na rosyjską inwazję i trwającą wojnę przeciwko Ukrainie. Aktualnie zachodzi konieczność powołania Pełnomocnika Rządu Strony ukraińskiej, dlatego posiedzenie jest współprzewodniczone na poziomie Zastępców Pełnomocników.

Zgodnie z Umową oraz realizacją ustaleń protokołu XX posiedzenia Komisji we wskazanym okresie odbyło się 7 spotkań:

1.	21 kwietnia 2023 r. (online)	narada polsko – ukraińskiej grupy roboczej ds. hydrometeorologii i hydrogeologii HH
2.	22 września 2023 r. (online)	spotkanie polsko-ukraińskiej grupy roboczej do spraw planowania wód granicznych PL
3.	18-21 września 2023 r. – przygraniczne odcinki od znaku granicznego 451 do znaku granicznego 225	narada polskiej części grupy roboczej do spraw ochrony przeciwpowodziowej, regulacji i melioracji OP oraz przegląd przygranicznych jednolitych części wód przez Stronę polską
4.	28-29 września 2023 r. – przygraniczne odcinki od znaku granicznego 224 do znaku granicznego 411	narada ukraińskiej części grupy roboczej do spraw ochrony przeciwpowodziowej, regulacji i melioracji OP oraz przegląd przygranicznych jednolitych części wód przez Stronę ukraińską
5.	12 października 2023 r. (online)	narada grupy roboczej do spraw ochrony przeciwpowodziowej, regulacji i melioracji OP
6.	23-25 sierpnia 2023 r. - Zamość	narada polsko-ukraińskiej grupy roboczej do spraw ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem OW
7.	10 października 2023 r. – odcinek graniczny Bugu	wspólny pobór próbek wody w ramach polsko-ukraińskiej grupy roboczej do spraw ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem OW

W dniach 18 – 21 września 2023 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w Brzegu Dolnym planowana była narada grupy roboczej ds. ochrony przeciwpowodziowej, regulacji i melioracji OP. Narada odbyła się z udziałem jedynie polskiej części grupy, z uwagi, że część ukraińska nie została

przepuszczona przez Państwową Straż Graniczną Ukrainy. Narada ukraińskiej części grupy odbyła się w dniach 28 – 29 września 2023 r. Następnie 12 października 2023 r. odbyła się narada online z udziałem obu stron.

2. Współpraca w dziedzinie planowania na wodach granicznych

2.1. Sprawozdanie Grupy PL za 2023 r.

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Kierownicy Grupy PL poinformowali o posiedzeniu grupy, które odbyło się w dniu 22 września 2023 r. w formacie online, podczas którego omówiono aktualny stan realizacji zadań grupy, zmiany przepisów w zakresie gospodarki wodnej, aktualne kierunki prac w zakresie planowania i gospodarowania zasobami wodnymi, system zarządzania gospodarką wodną oraz realizację projektów międzynarodowych w zlewniach Bugu i Sanu.
- 2) Omówiono postanowienia protokołu XX posiedzenia Komisji oraz zadania przydzielone dla Grupy PL.
- 3) Wszystkie zadania przewidziane w planie prac Grupy PL zostały wykonane.
- 4) Uzgodniono plan pracy Grupy PL na 2024 r. i przewidywany termin następnej narady.
- 5) W maju 2023 r. zmienił się skład ukraińskiej części grupy PL, o czym poinformowano Stronę polską.

Komisja zatwierdziła sprawozdanie Grupy PL, które stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Protokołu.

Dalsze zadania dla zastępców Pełnomocników i kierowników Grupy Roboczej w dziedzinie planowania wód granicznych:

1. *Poszukiwanie możliwości realizacji wspólnych projektów międzynarodowych, dotyczących poprawy stanu ekologicznego wód granicznych, w ramach programu międzynarodowej pomocy technicznej.*
2. *Terminowe przekazanie zastępcom Pełnomocników materiałów przygotowywanych na posiedzenie Komisji, w celu uzgodnienia.*
3. *Strona ukraińska przedstawi Stronie polskiej projekt Planu gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły dla terytorium Ukrainy. Strony wspólnie ocenią możliwość harmonizacji planów gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły w obu krajach, w szczególności w zakresie charakterystyki granicznych jednolitych części wód.*

2.2. Projekt planu pracy Grupy PL na 2024 r.

Komisja zatwierdziła projekt planu pracy Grupy PL na 2024 r. Plan pracy stanowi załącznik nr 2 do niniejszego Protokołu.

3. Współpraca w dziedzinie ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem

3.1. Sprawozdanie Grupy OW za 2023 r.

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Grupa OW kontynuowała współpracę w zakresie ochrony wód granicznych, Strony zapewniały wzajemną informację o jakości wód i przekazywanie danych zgodnie z planem pracy grupy.
- 2) Na podstawie wyników badań opracowano ocenę jakości wód granicznych za 2022 r., która stanowi załącznik nr 3 do niniejszego Protokołu. W roku 2022 w stosunku do roku 2021 w przypadku niektórych wskaźników nastąpiło nieznaczne pogorszenie jakości wód.
- 3) W związku z występowaniem dichlorofosu, naftalenu ołowiu poniżej progów oznaczania, w miejsce tych substancji priorytetowych, w 2024 roku włączone zostaną do programu badań: benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten i benzo(ghi)perylene.

- 4) W październiku 2023 r. dokonano wspólnego poboru prób wód rzeki Bug oraz równoległego poboru na rzekach Wisznia, Szkło, Wiar i Strwiąż. Wyniki międzylaboratoryjnych badań porównawczych są obecnie analizowane.
- 5) W 2022 r. strona polska przeprowadziła ocenę stanu wód granicznych na podstawie badań z lat 2016-2021 oraz określiła stan ekologiczny i chemiczny. Kolejna ocena zostanie przeprowadzona w 2025 r. w oparciu o monitoring z lat 2019-2024. W Ukrainie opracowano schematy klasyfikacyjne dla różnych typów, jednolite dla wszystkich jednolitych części wód. Projekt Zarządzenia w sprawie zatwierdzenia ekologicznych standardów jakości wód jednolitych części wód znajduje się na etapie podpisywania i legalizacji. Po jego zatwierdzeniu Ukraina będzie mogła w pełni ocenić wody pod kątem warunków ekologicznych i chemicznych.
- 6) W dniach 23-25 sierpnia 2023 r. w Zamościu (RP) odbyła się IV narada Grupy OW. Podczas spotkania omówiono: aktualny stan zadań grupy, realizację monitoringu wód granicznych w roku 2022, przyjęcie i zmiany dokumentów prawnych w zakresie monitoringu wód, porównanie procedur monitoringu stosowanych na Ukrainie i w Polsce, ocenę wyników badań na rok 2022 - kryteria i metody oceny, wyniki wspólnych i równoległych poborów, przedstawiono informacje na temat funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej w Polsce i Ukrainie, informację o dostępnych danych o potencjalnych substancjach zanieczyszczających, ustalono zakres formy wymiany danych w przyszłości oraz omówiono sposoby postępowania w przypadku awaryjnego zanieczyszczenia wód granicznych od strony ukraińskiej i polskiej, rozważono ewentualne zmiany regulaminu OW, opracowano plan pracy Grupy na rok 2024.
- 7) Biorąc pod uwagę aktualne warunki i akty prawne, Grupa OW zwraca się do Komisji z propozycją opracowania procedury wzajemnego informowania w sytuacji awaryjnego zanieczyszczenia wód transgranicznych.
- 8) W okresie sprawozdawczym nie zarejestrowano nadzwyczajnych zanieczyszczeń mogących negatywnie wpłynąć na jakość wód granicznych.
- 9) W maju br. zmienił się skład ukraińskiej strony grupy OW, o czym poinformowano stronę polską.

Komisja zatwierdziła sprawozdanie Grupy OW, które stanowi załącznik nr 4 do niniejszego Protokołu.

Dalsze zadania dla zastępców Pełnomocników i kierowników Grupy Roboczej w dziedzinie ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem:

1. ***Opracowanie propozycji regulaminu Grupy OW uwzględniającego zmiany w krajowych podejściach do państwowego monitoringu wód i przedstawienie go do zatwierdzenia na kolejnym posiedzeniu Komisji.***
2. ***Regularne dokonywanie poborów prób wód oraz mierzenie wskaźników jakości wód w punktach granicznych, zgodnie z zatwierdzonym planem pracy.***
3. ***Kontynuowanie wymiany informacji o jakościowym (ekologicznym i chemicznym) stanie wód granicznych.***
4. ***Terminowe przekazanie zastępcom Pełnomocników materiałów przygotowywanych na posiedzenie Komisji, w celu ich uzgodnienia.***

3.2. Projekt planu pracy Grupy OW na 2024 r.

Komisja zatwierdziła projekt planu pracy Grupy OW na 2024 r. Plan pracy stanowi załącznik nr 5 do niniejszego Protokołu.

4. Współpraca w dziedzinie ochrony przeciwpowodziowej, regulacji i melioracji

4.1. Sprawozdanie Grupy OP za 2023 r.

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Kierownicy Grupy OP poinformowali Komisję, o posiedzeniu grupy które odbyło się dnia 12 października 2023r. on-line. We wrześniu br.(w tab. j/w.) części Grupy OP polska i ukraińska zrealizowały niezależnie badania/przeglądy odcinków wód granicznych i transgranicznych zgodnie z planem pracy stanowiącym zał. nr 7 do protokołu z XX posiedzenia Polsko-Ukraińskiej Komisji do Spraw Wód Granicznych Rzeszów (Rzeczpospolita Polska) 14-15 Grudnia 2022r. Uczestnicy omówili problemy dotyczące utrzymania cieków granicznych, przygranicznych obiektów melioracyjnych i ochrony przeciwpowodziowej związanych z zapewnieniem należytej ochrony ludności i obiektów gospodarczych obszarów przygranicznych przed szkodliwym działaniem wody.
- 2) Podczas narad realizowane były wyjazdy terenowe w celu przeprowadzenia przeglądów przepływających przez granicę państwową cieków granicznych. Badania terenowe przeprowadzono w obszarze między słupami granicznymi 452 - 186. Rekomendacje zostały sformułowane w protokole z narady i przesłane zainteresowanym stronom.
- 3) Ogólnym wnioskiem wynikającym z badań terenowych jest to, że koryta rzeczne i cieki wodne wymagają realizacji działań technicznych zapewniających ich swobodny przepływ.
- 4) Strony poinformowały o podjętych działaniach niezbędnych do zapewnienia swobodnego przepływu przygranicznych cieków wodnych.
- 5) Pomiędzy stronami grupy odbyły się wielokrotne konsultacje telefoniczne, e-mailowe oraz w formie wideokonferencji celem podsumowania bieżącej działalności oraz uzgodnienia projektów sprawozdań i planu pracy.

Komisja zatwierdziła sprawozdanie Grupy OP, które stanowi załącznik nr 6 do niniejszego Protokołu.

Dalsze zadania dla zastępców Pełnomocników i kierowników Grupy Roboczej do spraw ochrony przeciwpowodziowej, regulacji i melioracji:

1. ***Dalsze prowadzenie obserwacji stanu wód granicznych.***
2. ***Wymiana doświadczeń stron w zakresie wdrażania renaturyzacji i rewitalizacji.***
3. ***Pozyskiwanie źródeł finansowania na realizację prac w zakresie wznowienia swobodnego przepływu cieków wodnych.***
4. ***Strony przedstawią nawzajem plany zarządzania ryzykiem powodziowym i dokonają wspólnej oceny możliwości harmonizacji planów oraz prac w zakresie analiz ryzyka powodziowego.***
5. ***Terminowe przekazanie zastępcom Pełnomocników materiałów przygotowywanych na posiedzenie Komisji, w celu ich uzgodnienia.***

4.2. Projekt planu pracy Grupy OP na 2024 r.

Komisja zatwierdziła projekt planu pracy Grupy OP na 2024 r. Plan prac stanowi załącznik nr 7 do niniejszego Protokołu.

5. Współpraca w dziedzinie hydrometeorologii i hydrogeologii

5.1. Sprawozdanie Grupy HH za 2023 r.

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Strony przekazały informacje dotyczące realizacji zadań przewidzianych w planie pracy Grupy HH, zatwierdzonym podczas XX posiedzenia Komisji.
- 2) Zapewniono niezbędną wymianę danych hydrologicznych i meteorologicznych.
- 3) Strona polska proponuje wspólne spotkanie (prawdopodobnie online) ze specjalistami na II kwartał 2024 r. w celu uzgodnienia codziennych przepływów rzeki Bug oraz postuluje w miarę możliwości (jeśli sytuacja finansowa Ukrainy ulegnie poprawie) o wykonanie wspólnych pomiarów hydrometrycznych.

- 4) Istnieje konieczność dalszej skoordynowanej wymiany danych operacyjnych hydrologicznych i meteorologicznych potrzebnych do realizacji środków w zakresie osłony hydrologicznej oraz danych dotyczących bilansu wodnego.

Komisja zatwierdziła sprawozdanie Grupy HH, które stanowi załącznik nr 8 do niniejszego Protokołu.

Dalsze zadania dla zastępców Pełnomocników i kierowników Grupy Roboczej w dziedzinie hydrometeorologii i hydrogeologii:

1. ***Kontynuowanie wymiany danych hydrometeorologicznych zgodnie z ustaleniami.***
2. ***Rozpatrzenie możliwości przeprowadzania corocznych spotkań w celu uzgodnienia codziennych przepływów wód granicznych.***
3. ***Terminowe przekazanie zastępcom Pełnomocników materiałów przygotowywanych na posiedzenie Komisji, w celu ich uzgodnienia.***

5.2. Projekt planu pracy Grupy HH na 2024 r.

Komisja zatwierdziła plan pracy Grupy HH na 2024 r., który stanowi załącznik nr 9 do niniejszego Protokołu.

6. Współpraca Zastępców Pełnomocników

6.1. Sprawozdanie Zastępców Pełnomocników za 2023 r.

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Plan prac zastępców Pełnomocników na 2023 r. został zrealizowany.
- 2) W omawianym okresie nie zaistniała pilna potrzeba zwołania posiedzenia Zastępców Pełnomocników. Współpraca między Stronami prowadzona była terminowo za pomocą środków komunikacji elektronicznej.
- 3) Zastępcy Pełnomocników Stron przedstawili Komisji informację z realizacji zadań wynikających z planu pracy Zastępców Pełnomocników Stron, zatwierdzonego podczas XX Posiedzenia Polsko-Ukraińskiej Komisji do Spraw Wód Granicznych, które odbyło się w dniach 14-15 grudnia 2022 r. w Rzeszowie oraz przedstawili sprawozdanie z ich działalności w tym okresie.

Komisja zatwierdziła sprawozdanie Zastępców Pełnomocników, które stanowi załącznik nr 10 do niniejszego Protokołu.

Dalsze zadania dla zastępców Pełnomocników:

- 1) ***Rozpatrzenie możliwości realizacji projektu „Wspieranie współpracy międzypaństwowej w zakresie łącznego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi w transgranicznych dorzeczach Bugu i Niemna oraz systemach wodonośnych u ich podstaw” z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi (UNESCO-IHP, OBWE, UNDP) i dalsze informowanie Komisji w tym zakresie.***
- 2) ***Poszukiwanie możliwości realizacji wspólnych projektów międzynarodowych związanych z poprawą stanu ekologicznego wód granicznych w ramach programów międzynarodowej pomocy technicznej, w tym Programu Współpracy Transgranicznej Interreg NEXT Polska-Ukraina 2021-2027 oraz przeanalizowanie możliwości przygotowania wspólnych wniosków projektowych.***
- 3) ***Zapewnienie przekazania (przesłania) przez Stronę ukraińską Stronie polskiej oficjalnych informacji dotyczących rozpoczęcia realizacji projektu „Poprawa zintegrowanego zarządzania dorzeczem Bugu poprzez opracowanie planu zarządzania, redukcję zanieczyszczeń, adaptacja do zmian klimatycznych i poprawa monitoringu”.***
- 4) ***Zorganizowanie spotkania zastępców Pełnomocników w celu jak najszybszego omówienia pilnych spraw w zakresie współpracy.***

5) Opracowanie zasad udziału obserwatorów w posiedzeniach Komisji, wskazujących rolę oraz uprawnienia obserwatorów.

6.2. Projekt planu pracy Zastępców Pełnomocników na 2024 r.

Komisja zatwierdziła plan prac Zastępców Pełnomocników na 2024 r., który stanowi załącznik nr 11 do niniejszego Protokołu.

7. Różne

7.1. Ocena współpracy pomiędzy Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie a Państwową Agencją Zasobów Wodnych Ukrainy w ramach Memorandum o współpracy, podpisanego w dniu 25 października 2022 r. we Wrocławiu

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Obydwie instytucje pozostają w stałym kontakcie, pomimo toczącej się wojny z rosyjskim najeźdźcą na terytorium Ukrainy.
- 2) PGW WP występowało w sprawie Ukrainy na forum Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego, w celu włączenia Ukrainy we współpracę regionalną, skutkiem czego uruchomiono projekt Instytutu Szwedzkiego w zakresie gospodarki ściekowej, a także zaproszono Stronę ukraińską na forum Strategii w Rydze (4-5 października 2023 r.) i zorganizowano tam warsztaty „Rozwój i wzmocnianie współpracy z Ukrainą na rzecz wsparcia zrównoważonej odbudowy”.
- 3) Kierując się zasadami Memorandum strony zainicjowały projekt finansowany w ramach Polskiej Współpracy Rozwojowej „Wzmocnienie administracji rządowej i samorządowej w ukraińskiej części zlewni Bugu, Sanu i Dniestru w zakresie skutecznego zarządzania środowiskiem wodnym oraz prawidłowego wdrożenia *acquis communautaire* w zakresie gospodarowania wodami, z uwzględnieniem odbudowy potencjału tych instytucji po stratach poniesionych w wyniku rosyjskiej agresji”, o którym była mowa w zał. nr 10 do niniejszego protokołu – sprawozdaniu z realizacji prac Zastępców Pełnomocników.

Komisja przyjęła do wiadomości informację Strony polskiej dot. współpracy w ramach Memorandum, która stanowi załącznik nr 12 do niniejszego Protokołu.

7.2. Aktualizacja informacji Strony polskiej na temat projektu „Wdrażanie Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły na przykładzie zlewni Pilicy” za 2023 r.

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) W 2023 r. w ramach projektu kontynuowany był monitoring zlewni Pilicy i zbiornika Sulejowskiego oraz analiza czynników wpływających na zły stan wód, prowadzone przez Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii (ERCE PAN) w Łodzi, a także przez 9 nowopowstałych stacji telemetrycznych, uruchomionych na zlecenie Polskie Gospodarstwo wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (PGW WP RZGW) w Warszawie.
- 2) Podpisano umowę między ERCE PAN a spółką Ścieki Polskie na dostawę i wdrożenie nowoczesnego oprogramowania do zarządzania nieczystościami płynnymi dla gmin w zlewni rzeki Pilicy.
- 3) Prowadzone były działania wspierające realizację II aPGW we wdrażaniu Programu azotanowego, w tym szkolenia i warsztaty dla rolników i doradców rolniczych.
- 4) Dla pięciu miast w zlewni Pilicy opracowywane są miejskie plany adaptacji do zmian klimatu, w których wykorzystane będą rozwiązania oparte na przyrodzie (NBS), tj. ekohydrologia oraz błękitno-zielona infrastruktura.
- 5) W ramach przywracania drożności cieków i odtwarzania starorzeczy w dolinie Pilicy, zinwentaryzowano ok. 300 starorzeczy. Prowadzone są dalsze prace.
- 6) Prowadzone są liczne działania promocyjne projektu w ramach spotkań i konferencji krajowych i międzynarodowych. Uruchomiona została strona internetowa projektu: www.lifepilica.pl, w języku polskim i angielskim oraz media: <https://www.facebook.com/LIFE.Pilica>

Komisja przyjęła do wiadomości informację Strony polskiej dot. projektu LIFE Pilica, która stanowi załącznik nr 13 do niniejszego Protokołu.

7.3. Aktualny stan prac w zakresie planowania i zarządzania zasobami wodnymi w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ukrainie

Odnosnie do informacji Strony polskiej Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Ostatnie aktualizacje PGW w Polsce, tj. IIaPGW, zostały zatwierdzone przez Ministra właściwego ds. gospodarki wodnej na przełomie 2022 i 2023 r. Plany te będą obowiązywały do 2027 r. Obecnie finalizowane jest przekazanie raportu dot. opracowania IIaPGW do Komisji Europejskiej w systemie elektronicznym.
- 2) W celu osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wszystkich wód i ekosystemów od wód zależnych oraz osiągnięcia celów środowiskowych, w obszarze dorzecza Wisły opracowano zestaw działań obejmujący łącznie ponad 12 000 zadań, których szacunkowy koszt wynosi ponad 16,6 mld zł.
- 3) Rozpoczęły się prace nad przygotowaniem IIIaPGW. Pierwszym etapem było opracowanie projektu harmonogramu i skierowanie do konsultacji społecznych. Konsultacje trwały od 21 czerwca 2022 do 21 grudnia 2022.
- 4) W bieżącym roku przeprowadzona została weryfikacja wykazu jednolitych części wód oraz rozpoczęto aktualizację bazy danych presji hydromorfologicznych.
- 5) Odnosnie planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP), od dnia 23 marca 2023 r. obowiązują zaktualizowane PZRP dla obszaru dorzecza Wisły, Odry i Pregoty, przyjęte w drodze rozporządzeń Ministra Infrastruktury. Raport z opracowania aPZRP przekazany został Komisji Europejskiej w zeszłym roku.

Odnosnie do informacji Strony ukraińskiej Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Ukraiński Kodeks Wodny przewiduje opracowanie planów gospodarowania wodami w dorzeczach dla 9 obszarów dorzeczy.
- 2) Procedura opracowania i struktura planów gospodarowania wodami w dorzeczach została zatwierdzona uchwałą Gabinetu Ministrów Ukrainy z dnia 18.05.2017 nr 336 „W sprawie zatwierdzenia Procedury opracowania planu gospodarowania wodami w dorzeczu” (dalej – Procedura).
- 3) Plany gospodarowania wodami w dorzeczach są opracowywane i wdrażane w celu osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla każdego obszaru dorzecza w ustalonych ramach czasowych.
- 4) Plany gospodarowania wodami w dorzeczach są zatwierdzane przez Radę Ministrów Ukrainy co sześć lat.
- 5) Strategicznym celem środowiskowym dla wszystkich obszarów dorzeczy jest osiągnięcie/utrzymanie „dobrego” stanu ekologicznego i chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz „dobrego” stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych.
- 6) Plany gospodarowania wodami w dorzeczach są opracowywane przez Państwową Agencję Zasobów Wodnych Ukrainy wraz z Państwową Służbą Geologii i Zasobów Mineralnych Ukrainy, centralnymi i lokalnymi władzami wykonawczymi, organami samorządu lokalnego i innymi zainteresowanymi stronami, z uwzględnieniem decyzji odpowiednich rad dorzeczy.
- 7) Pierwsze projekty planów gospodarowania wodami w dorzeczach zostały przygotowane dla wszystkich 9 dorzeczy Ukrainy (Dniepru, Dniestru, Donu, Dunaju, Wisły, Bohu, rzek Morza Czarnego, Morza Azowskiego i Krymu). Projekty planów gospodarowania wodami w dorzeczach są obecnie finalizowane i przygotowywane do publicznego ujawnienia.
- 8) Od 2014 r. Państwowa Służba Ukrainy ds. Sytuacji Nadzwyczajnych (PSSN Ukrainy) realizuje zadania określone w Układzie o stowarzyszeniu między Ukrainą, z jednej strony, a Unią

Europejską, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej i ich państwami członkowskimi, z drugiej strony, w zakresie wdrażania Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa).

- 9) W celu wdrożenia Dyrektywy Powodziowej opracowano i przyjęto stosowne regulacje, przeprowadzono wstępną ocenę ryzyka powodziowego, stworzono mapy obszarów potencjalnie zagrożonych powodzią oraz opracowuje się i aktualizuje mapy zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego dla określonych obszarów o potencjalnie znaczącym ryzyku powodziowym.
- 10) Rozporządzeniem Gabinetu Ministrów Ukrainy z dnia 8 października 2022 r. nr 895-r zatwierdzono Plany Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla niektórych obszarów w dorzeczach, w tym w dorzeczu Wisły, na lata 2023-2030. Wszystkie informacje na temat wdrażania Dyrektywy Powodziowej są dostępne na oficjalnej stronie internetowej PSSN Ukrainy.

Komisja przyjęła do wiadomości informacje Stron dot. aktualnego stanu prac w zakresie planowania i zarządzania zasobami wodnymi w gospodarce wodnej w Rzeczypospolitej i Ukrainie, które stanowią załącznik nr 14 do niniejszego Protokołu.

7.4. Doświadczenia Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie wdrażania Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) PPSS został opracowany w Polsce po raz pierwszy. Minister Infrastruktury opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy w dniu 3 września 2021 r.
- 2) PPSS ma przyczynić się do zintegrowanej ochrony wód i gospodarki wodami, mając na celu zapewnienie dobrej jakości oraz wystarczającej ilości wód służących wszystkim działom gospodarki narodowej oraz środowisku naturalnemu.

Komisja przyjęła do wiadomości informację Strony polskiej dot. Planu przeciwdziałania skutkom suszy, która zawarta jest w załączniku nr 14 do niniejszego Protokołu.

7.5. Informacja Strony polskiej z Sekretariatu UNESCO o statusie Projektu: „Wspieranie współpracy międzypaństwowej w zakresie łącznego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi w transgranicznych dorzeczach Bugu i Niemna oraz systemach wodonośnych u ich podstaw”

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Sekretariat UNESCO nadal oczekuje na informacje o statusie projektu od agencji wdrażającej UNDP. Termin rozpoczęcia projektu oraz ewentualna zmiana jego zasięgu terytorialnego na chwilę obecną nie są znane.
- 2) Najważniejsze informacje zbiorcze o projekcie:
 - złożenie dokumentu projektowego (pierwszy projekt): październik 2018 r.
 - status projektu: zatwierdzona koncepcja
 - finansowanie GEF: 2 731 050 USD
 - współfinansowanie w formie rzeczowej przez Polskę: 1 mln USD
 - GEF ID: 9767
 - Strony projektu: <http://www.thegef.org/projects-operations/projects/9767>
 - <https://sdgs.un.org/partnerships/fostering-multi-country-cooperation-over-conjunctive-surface-and-groundwater>

Komisja przyjęła do wiadomości informację Strony polskiej na temat ww. projektu.

7.6. Informacja strony ukraińskiej dotycząca rozpoczęcia realizacji projektu „Poprawa zintegrowanego zarządzania dorzeczem Bugu poprzez opracowanie planu zarządzania, redukcję zanieczyszczeń, adaptację do zmian klimatycznych i poprawę monitoringu”

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Strona Ukraińska przygotowała uzasadnienie realizacji projektu dla Bugu przy udziale wyłącznie Polski i Ukrainy. We współpracy z Sekretariatem Konwencji Wodnej UNECE opracowano koncepcję nowego projektu "Poprawa zintegrowanego zarządzania dorzeczem rzeki Bug poprzez opracowanie planu zarządzania, zmniejszenie zanieczyszczeń, adaptacji do zmian klimatu i poprawę monitoringu", przesłane do UNDP w imieniu Ministerstwa Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych Ukrainy.
- 2) Dorzecze Bugu to transgraniczne dorzecze położone na terytorium trzech państw: Ukrainy, Rzeczypospolitej Polskiej i Białorusi. Około 50% dorzecza znajduje się w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, 23% na terytorium Republiki Białorusi i 27% w granicach Ukrainy. Jeżeli projekt będzie realizowany wyłącznie na terenie Polski i Ukrainy, zasięgiem projektu objęte zostanie 77% powierzchni dorzecza.
- 3) Ważne jest zaplanowanie pilnych działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia dorzecza Bugu w Ukrainie. Realizacja projektu umożliwi wdrożenie działań mających na celu rozwiązanie problemów wodnoekologicznych, zwłaszcza zanieczyszczenie substancjami organicznymi, biogennymi i niebezpiecznymi, zmiany hydromorfologiczne i zmiany klimatyczne. Działania obejmą transgraniczną analizę diagnostyczną (TDA) dla dorzecza, strategiczny program działań (SPD) oparty na TDA, harmonizację systemu oceny stanu ekologiczno-chemicznego wód, intensyfikację współpracy transgranicznej pomiędzy Polską a Ukrainą oraz intensyfikację współpracy instytucjonalnej.

Komisja przyjęła do wiadomości informację strony ukraińskiej na temat ww. projektu. Informacja ta stanowi załącznik nr 15 do niniejszego protokołu.

7.7. Wymiana informacji Stron na temat działań wdrażających Dyrektywę azotanową 91/676/UE

Odnosnie informacji Strony polskiej Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Dyrektywę azotanową do polskiego porządku prawnego transponuje ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Na podstawie tejże ustawy minister właściwy do spraw gospodarki wodnej w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa opracowuje program działań, którego podstawowym celem jest zmniejszanie zanieczyszczenia wód spowodowanego nawożeniem użytków rolnych nawozami naturalnymi.
- 2) Najważniejsze działania Strony polskiej w odniesieniu do wdrażania Dyrektywy azotanowej określa dokument pn.: „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”.

Odnosnie informacji Strony ukraińskiej Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Dyrektywa Azotanowa jest jedną z dyrektyw UE, które mają zostać wdrożone w ramach realizacji Układu o stowarzyszeniu między UE a Ukrainą (zwanego dalej „Układem”), w szczególności w części załącznika XXX.
- 2) Zgodnie ze Strategią Wodną Ukrainy do 2050 roku, proces zbliżenia do Dyrektywy Azotanowej nie spełnia obecnie terminów wdrożenia Umowy.
- 3) Organem odpowiedzialnym za wdrożenie Dyrektywy Azotanowej jest Ministerstwo Polityki Rolnej i Żywności Ukrainy. Ministerstwo Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych Ukrainy jest współwykonawcą odpowiednich przedsięwzięć.
- 4) Powołano międzyresortową grupę roboczą w celu wdrożenia przepisów Dyrektywy Azotanowej w Ukrainie. Rozważane jest uzgodnienie i podjęcie decyzji w sprawie identyfikacji

obszarów podatnych na akumulację azotanów lub uznania całego terytorium Ukrainy za terytorium podatne na zanieczyszczenie azotanami, zgodnie z zaleceniami ekspertów EU4Environment Water and Data.

Komisja przyjęła do wiadomości informację Stron na temat działań wdrażających Dyrektywę azotanową. Informacja ta stanowi załącznik nr 16 do niniejszego protokołu.

7.8. Rozwój współpracy w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń i podnoszenia poziomu wiedzy pracowników sektora wodnego

Komisja stwierdziła, co następuje:

- 1) Znaczącą rolę w podnoszeniu kwalifikacji pracowników sektora wodnego odgrywa Centrum Szkoleniowe dla Pracowników Gospodarki Wodnej (dalej Centrum), które zostało utworzone w celu realizacji innowacyjnych działań edukacyjnych, naukowych, analitycznych mających na celu wdrażanie podejść systemowych w zakresie racjonalnego gospodarowania przyrodą, ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
- 2) Głównym zadaniem instytucji jest zapewnienie ustawicznego kształcenia pracowników w zakresie ochrony środowiska. Co roku w placówce kształci się od 2 do 3 tysięcy specjalistów. Szkolenia w Centrum prowadzone są w szczególności w następujących głównych kierunkach: Plany gospodarowania wodami w dorzeczu; Legislacyjne i merytoryczne aspekty zapewnienia jakości kontroli wód w ramach EUWI+; Monitoring powietrza atmosferycznego; Określanie szkód i strat wyrządzonych w środowisku na skutek działań wojennych, Ochrona pracy.
- 3) Centrum dziś jest nowoczesną platformą edukacyjną, która łączy wiedzę i doświadczenie czołowych ukraińskich i międzynarodowych ekspertów, naukowców, przedstawicieli instytucji rządowych oraz najlepsze nabytki bazy materialnej i technicznej. Do udziału w inicjatywach szkoleniowych zaangażowani są doświadczeni, wysoko wykwalifikowani specjaliści z USA, Australii, Państwa Izrael, Austrii, Polski i Francji. Od 2022 roku Centrum aktywnie współpracuje ze Światowym Funduszem na rzecz Przyrody.
- 4) Wraz z rozpoczęciem rosyjskiej inwazji w Ukrainę jednym z najważniejszych kierunków działalności specjalistów z sektora ochrony przyrody jest identyfikacja i rejestracja szkód wyrządzonych środowisku w wyniku działań wojennych. W tym celu w 2023 roku Centrum planuje opracować programy edukacyjno-metodyczne w zakresie gospodarki odpadami, opracować metody wykrywania skażenia zbiorników wodnych bojowymi środkami chemicznymi oraz przeprowadzić badania hydrogeologiczne.

Komisja przyjęła do wiadomości informację strony ukraińskiej na temat rozwoju współpracy. Informacja ta stanowi załącznik nr 17 do niniejszego protokołu.

8. Omówienie kwestii 22 posiedzenia Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Wód Granicznych

Strona ukraińska zaproponowała aby 22 posiedzenie Komisji odbyło się na terytorium Polski na przełomie października i listopada 2024 r. Z uwagi na charakter spotkań w ramach Komisji, wysoce pożądanym jest aby spotkania odbywały się w trybie stacjonarnym. Współpraca prowadzona w formie zdalnej oraz korespondencyjnej powoduje utrudnienia w działaniach i zadaniach Komisji oraz jej grup roboczych i powinna być ona stosowana jedynie w drodze wyjątku, gdy nie możliwe jest spotkanie stacjonarne.

Niniejszy protokół podlega zatwierdzeniu, zgodnie z przepisami każdej Umawiającej się Strony i wchodzi w życie z dniem otrzymania zawiadomienia o jego zatwierdzeniu, przez każdego z Pełnomocników.

Postanowienia Protokołu będą wykonywane z dniem jego podpisania.

Niniejszy protokół został sporządzony i podpisany w procedurze pisemnej, w dniu 27 października 2023 r. w dwóch egzemplarzach w języku polskim i ukraińskim, przy czym obydwie teksty posiadają jednakową moc. Teksty obydwu protokołów są autentyczne.

Załączniki od nr 1 do nr 17 stanowią integralną część niniejszego Protokołu.

**Zastępca Pełnomocnika
Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
do spraw współpracy z Ukrainą
na wodach granicznych**

Małgorzata Bogucka-Szymalska

**Zastępca Pełnomocnika
Rządu Ukrainy do spraw
Współpracy z Rzeczpospolitą Polską
na wodach granicznych**

Natalia Kruta